

Inga DRUȚĂ. *Dinamica terminologiei românești sub impactul traducerii*. Chișinău, Centrul Editorial-Tipografic al USM, 2013, 336 p.

Cercetările recente din domeniul terminologiei au schimbat accentele de pe categoriile de concept, structurare ontologică și transfer al cunoștințelor pe studiul termenului ca *semn lingvistic viu*, care funcționează în discurs, iar sensul termenului nu este stabilit o dată și pentru totdeauna, fiind considerat imuabil, ci este variabil în funcție de context și de destinatarul comunicării, beneficiind de *definiții alternative*. Au apărut o serie de studii semnate de Maria Teresa Cabré, Loïc Depecker, François Gaudin, Pierre Lerat, François Rastier, Angela Bidu-Vrănceanu, Alice Toma, care au revoluționat cercetarea terminologică, promovând idei

diametral opuse abordărilor anterioare. S-ar putea vorbi chiar de o schimbare de paradigmă în cercetarea terminologică, care acum este fundamentată pe principii de lingvistică și sociolingvistică, se bazează tot mai mult pe semantică și pragmatică, adoptând demersul *semasiologic* în tratarea termenilor.

Studiul monografic *Dinamica terminologiei românești sub impactul traducerii*, semnat de Inga Druță, se înscrie organic în cadrul teoretic conturat, oferind răspunsuri la o serie de întrebări importante, cum ar fi: caracterizarea și evaluarea critică a interpretărilor vizând noțiunile-cheie ale terminologiei: *termen*,

limbaj specializat, neologie, neonomie, neosemie, interdisciplinaritate, terminologizare, determinologizare etc.; confruntarea descrierii sensului specializat în dicționare și în texte cu un grad diferit de specializare; relevarea sensurilor noi apărute ca efect al migrării termenilor în alte domenii decât cele originare sau în limba comună; prezentarea și caracterizarea fenomenului *interdisciplinarității terminologice*; relevarea rolului dimensiunii sintagmatice în cercetarea modernă a terminologiilor; punerea în evidență a impactului traducerii asupra terminologiilor românești etc.

Cercetarea doamnei Inga Druță propune – dintr-o perspectivă diacronică – analiza a două dintre limbajele specializate românești „cu tradiție” (limbajul economic și limbajul educațional), precum și a unei terminologii nou apărute în ultimele decenii – terminologia mediului, urmând metodologic *direcția descriptiv-lingvistică* a terminologiei, ca știință interdisciplinară.

Valorificând un material bogat și bine argumentat, monografia propune o nouă și incitantă perspectivă asupra înțelegerii fenomenului luat în discuție. Pe tot parcursul lucrării, autoarea oferă repertorii ample de termeni din domeniile analizate, selectate din peste 120 de surse complementare: lucrări științifice originale și traduse sau adaptate, manuale, documente oficiale, articole de presă și circa 40 de dicționare (inclusiv din secolul al XIX-lea).

Din punct de vedere teoretic, studiul își propune o analiză *după modele și metode lingvistice* a unor fenomene de actualitate, motivate, în mare parte, de noile realități extralingvistice: *dinamica terminologică* (la nivelul *inventarului* și al *sensurilor*), *mobilitatea conceptuală a termenilor*, *migrarea termenilor*

(luând în discuție efecte majore precum *terminologizarea, determinologizarea și interdisciplinaritatea*). Lucrarea abordează în mod radical noi realități care încă trezesc controverse în terminologie: *polisemia, sinonimia, antonimia terminologică, metafora terminologică*. Spre deosebire de studiile de terminologie clasică, normativă, care este *noncontextuală*, cercetarea doamnei Inga Druță apelează frecvent la *texte și contexte*, acestea reprezentând o componentă substanțială a *terminologiei „externe”*, în care termenul este analizat *in vivo*, în mediul său real, nu în „inventare inerte”.

Lucrare științifică bine fundamentată, temerară, care explorează un domeniu actual. Monografia impresionează și prin calitatea titlurilor care constituie bibliografia (405 la număr).

Privită în ansamblu, lucrarea reflectă o privire inedită asupra terminologiei, beneficiind deopotrivă de detaliul informației și de o viziune de ansamblu asupra materialului supus analizei. În cele cinci capitole, cercetătoarea își argumentează logic și coerent ideile expuse, coroborate la momentul oportun cu exemplificări concludente, conturând mai multe concluzii: terminologiile românești se dezvoltă preponderent *sub impactul traducerii*; terminologiile românești „cu vechime” evoluează între *tradiție și inovație*, iar în terminologiile actuale (recente sau în formare) prevalează *fenomenul interdisciplinarității* drept caracteristică esențială; terminologiile moderne se constituie în mod predominant din *termeni complecși (sintagmatici)*; termenul se naște, în general, *de la text la dicționar* și este studiat *de la dicționar*

la text; terminologiile de specialitate românești sunt în mod istoric de origine franceză, dar în ultimele decenii se poate observa o confruntare între terminologia tradițională și cea nouă, de origine engleză; mass-media este un factor care contribuie la *deschiderea codurilor închise ale terminologiilor* etc.

Ideile exprimate sunt cristalizate și generalizate într-o formă științifică elegantă și explicită, contribuind la crearea unor condiții favorabile pentru dezvoltarea ulterioară a acestei discipline.

Rezultatele cercetării, care se concentrează în mare parte pe semnalarea elementelor de noutate (constând în termeni sau sensuri noi) cu privire la reprezentarea unor terminologii cu pondere în limba română actuală, pot fi utilizate la completarea dicționarelor generale explicative ale

limbii române și la elaborarea unor lucrări terminografice, la fundamentarea și completarea unor cursuri universitare, sugerând și noi direcții de cercetare, cum ar fi *polisemia, sinonimia și antonimia terminologică, pragmateterminologia* (neonimia întreprinderilor), *neosemia terminologică, metafora terminologică, constituirea terminologiei comunitare* etc.

În concluzie, susținem că lucrarea *Dinamica terminologiei românești sub impactul traducerii* de Inga Druță este una dintre cele mai valoroase lucrări de profil, fiind o sursă de informare amplă pentru specialiști și pentru toți cei preocupați de problemele privind limbajele specializate românești.

VIORICA RĂILEANU
Institutul de Filologie
(Chișinău)